

EUROPEJSKA LEGITYMACJA ZAWODOWA INŻYNIERA MA JUŻ TRZY LATA

Adam BARYLSKI

Mijają właśnie trzy lata odkąd w Polsce – jako jednym z pierwszych krajów Europy – 1 stycznia 2013 r. rozpoczęto wydawać inżynierom różnych specjalności kartę zawodową inżyniera.

Jednolity rynek jest z założenia jednym z podstawowych celów Unii Europejskiej. Obecnie w wielu dziedzinach osiągnięto już wysoki poziom spójności i otwartości na różne wyroby i usługi pochodzące z krajów członkowskich. Ważna jest też mobilność wykształconych specjalistów, co wpływa na szybkie wchodzenie młodych ludzi w aktywne życie zawodowe i skuteczne poszukiwanie profesjonalistów dla innowacyjnych działań inwestycyjnych. Takie spojrzenie znalazło też odzwierciedlenie w pracach Parlamentu Europejskiego, wspieranego przez organizacje zawodowe w różnych krajach. Wyrazem tego jest m.in. Zielona Księga, jako dokument Komisji Europejskiej z 22 czerwca 2011 r. pt. „Unowocześnienie dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych” oraz Akt Jednolitego Rynku – dokument przedstawiony podczas polskiej prezydencji w Krakowie w październiku 2011 r. Istotnym wydarzeniem było też przekazanie memorandum młodzieży na krakowskim forum prof. Buzkowi i komisarzowi Barnierowi, w którym wskazano na bariery ograniczające mobilność młodych ludzi wkraczających w życie zawodowe. W rezultacie Komisja Europejska przyjęła 19 grudnia 2011 r. wniosek dotyczący modernizacji dyrektywy w sprawie uznania kwalifikacji zawodowych (nr 2005/36/WE) i skierowała go do Parlamentu Europejskiego.

Zgodnie z Dyrektywą Rady i Parlamentu Europejskiego *Karta Zawodowa Inżyniera jest niezbędna do ułatwienia czasowej mobilności i czasowego uznawania kwalifikacji w ramach systemu automatycznego, a także promowania uproszczonego procesu uznawania kwalifikacji w ramach systemu ogólnego. Legitymacja powinna być wydawana na wniosek specjalisty oraz po przedstawieniu niezbędnych dokumentów i przeprowadzeniu związanych z nimi procedur w zakresie przeglądu i weryfikacji przez właściwe organy.*

Artykuł 4a Dyrektywy stanowi, że *Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy do wydawania europejskich legitymacji zawodowych. Organ te zapewniają bezstronne, obiektywne i terminowe rozpatrywanie wniosków o wydanie legitymacji. Ośrodki wsparcia (...) również mogą pełnić funkcje właściwego organu do celów wydania tej legitymacji zawodowej. Państwa członkowskie dopilnują, aby właściwe organy informowały obywateli, w tym ewentualnych wnioskodawców, o korzyściach związanych z posiadaniem europejskiej legitymacji zawodowej, w których jest ona dostępna.*

W środowisku inżynierów sprawa ta spotkała się z bardzo pozytywnym przyjęciem. Rolę reprezentanta profesjonalistów o wykształceniu technicznym i koordynatora prac związanych z wdrożeniem dyrektywy podjęła się Europejska Federacja Inżynierskich Stowarzyszeń Narodowych (FEANI), założona w 1951 r. przez: Austrię, Belgię, Luksemburg, Niemcy, Szwajcarię i Włochy. Od maja 1997 r. siedzibę federacji przeniesiono z Brukseli do Paryża. Obecnie FEANI liczy 32 członków reprezentowanych przez jednego delegata organizacji inżynierskich krajów członkowskich. Narodowe organizacje członkowskie stanowią Narodowe Komitety FEANI. Polskim Członkiem Narodowym od września 1992 r. jest Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych – FSNT NOT. W ten sposób FEANI reprezentuje interesy ponad 3,5 mln europejskich inżynierów.

FEANI ma status konsultatywny UNESCO, UNIDO i Rady Europy, ponadto ściśle współpracuje z Komisją Europejską jako organem wykonawczym UE w sprawach dotyczących zawodu inżyniera oraz uznawania dyplomów dla celów akademickich i zawodowych, nie tylko w Europie, ale i w: USA, Australii i Kanadzie. Głównym celem federacji FEANI jest umacnianie zawodowej tożsamości inżynierów w Europie przez zabezpieczenie, ochronę i promowanie zawodowych interesów inżynierów, sprzyjanie procesom umacniania jedności pomiędzy inżynierami europejskimi, podnoszenie rangi zawodu inżyniera w społeczeństwie oraz jego odpowiedzialności wobec społeczeństwa, a także ułatwianie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych inżynierów europejskich i ochrony ich tytułów, sprzyjanie swobodnemu przepływowi inżynierów w Europie i świecie oraz dążenie do zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia inżynierów i ich praktyki zawodowej oraz ich regularny przegląd.

Udział Polski w FEANI stwarza polskim inżynierom możliwość ubiegania się o tytuł inżyniera europejskiego. Umożliwia też polskim uczelniom technicznym zdobycie uznania na równi z uczelniami zachodnioeuropejskimi, dowodem czego jest ich włączenie do Indeksu FEANI. Dzięki temu polskie tytuły „magister inżynier” i „inżynier” są uznawane w Europie na równi z niemieckimi i brytyjskimi, a polscy inżynierowie stają się już po ukończeniu uczelni technicznej potencjalnymi kandydatami do tytułu „inżyniera europejskiego”. Tytuł „Eur Ing” jest równoważny legalnym krajowym kwalifikacjom inżynierskim. Ubieganie się w Polsce o tytuł „Eur Ing” wymaga tytułu magistra inżyniera oraz co najmniej dwóch lat praktyki zawodowej. Od 1999 r., zgodnie z ustaleniami procesu bolońskiego, krajowe systemy szkolnictwa wyższego, w tym kształceniu inżynierów i przyznawane im tytuły

zawodowe, podlegają stopniowemu ujednoliceniu i akredytacji na terenie całej Europy. Wszystkie polskie uczelnie techniczne były akredytowane przez FEANI, a wymogi co do standardów kształcenia i praktyk przemysłowych dla studentów obecnie są uznawane obecnie przez Polską Komisję Akredytacyjną (wcześniej Państwową Komisję Akredytacyjną). Pośrednikiem w tym procesie akredytacyjnym była Naczelna Organizacja Techniczna.

Pierwszy rejestr inżynierów, tzw. „Rejestr zawodów z wyższym wykształceniem technicznym” FEANI opracowała w 1970 r., który obowiązywał do 1987 r. i w tym samym roku zastąpiono go nowym „Rejestrem Inżynierów Europejskich”, zwanym rejestrem FEANI, ustanawiając jednocześnie tytuł inżyniera europejskiego – Eur Ing. Celem tego Rejestru jest ułatwienie przepływu inżynierów czynnych zawodowo wewnątrz i na zewnątrz wspólnoty FEANI, stworzenie ram dla wzajemnego uznawania kwalifikacji inżynierów – gwarancji ich kompetencji i umiejętności oraz dostarczenie przyszłym pracodawcom interesujących ich danych o inżynierach. Zdaniem Komisji Europejskiej wpis do rejestru FEANI wskazuje, że inżynier osiągnął poziom umiejętności zawodowych, poświadczonych przez kompetentne gremia inżynierskie na szczeblu narodowym i europejskim. W konkluzji Komisja Europejska stwierdziła, że zagraniczni inżynierowie, znajdujący się w Rejestrze FEANI, nie powinni być poddawani w typowych warunkach okresowi adaptacji lub dodatkowym egzaminom kompetencyjnym przed podjęciem zatrudnienia za granicą. Tytuł Eur Ing jest rekomendowany przez UE jako wzorcowy przykład samoregulacji zawodu inżyniera przez adekwatne środowisko zawodowe. Tytuł ten umieszcza się zwyczajowo przed nazwiskiem.

Podczas walnego zebrania FEANI 5 października 2012 r. w Rzymie podpisana została umowa, między FEANI i pierwszymi dziewięcioma organizacjami narodowymi z: Chorwacji, Czech, Holandii, Irlandii, Luksemburga, Niemiec, Portugalii, Słowenii i Polski (nasz kraj reprezentowała FSNT NOT), określająca warunki i zasady wdrażania legitymacji zawodowych dla inżynierów w tych krajach. Zgodnie z tymi postanowieniami Zarząd Główny FSNT NOT powołał Narodowy Komitet Rejestracyjny ds. Zawodowej Karty Inżyniera, w którego skład weszli przedstawiciele stowarzyszeń naukowo-technicznych, Polskiej Akademii Nauk, uczelni technicznych i NOT. Prace proceduralne realizowane są w oparciu o podpisaną umowę oraz szczegółowy podręcznik opracowany przez FEANI. Do realizacji technicznej wytwarzania karty w kraju, spełniającej wszelkie wymogi instrukcji FEANI i mającej szereg odpowiednich zabezpieczeń, wybrano Polską Wytwórnię Papierów Wartościowych.

Na plastikowej legitymacji wielkości dowodu osobistego zapisane zostały następujące informacje: nazwisko i imię posiadacza karty, kraj, data urodzenia, numer karty i data jej wydania, data ważności legitymacji, przyznane kategorie (A1, A2, A3 – zależnie od ukończonych studiów wyższych, B1, B2, B3 – w zależności od doświadczenia zawodowego zdobytego w przedsiębiorstwie produkcyjnym prywatnym lub państwowym, w usługach lub w firmie

własnej, C1, C2, C3 – potwierdzające rodzaj zaliczonego kształcenia uzupełniającego), logo FEANI oraz logo NOT.

Można mieć nadzieję, że pełne wdrożenie systemu karty zawodowej w Europie będzie stanowić ważny element tworzenia jednolitego rynku wiedzy i pracy. Może to również pomóc w poszukiwaniu ciekawych praktyk przemysłowych dla studentów I, II i III stopnia, gdyż warto zauważyć, że absolwenci I stopnia studiów inżynierskich mogą ubiegać się o taką legitymację. Po ukończeniu studiów magisterskich lub doktoranckich, ukończonych obroną rozprawy, wraz z rozwojem praktyki zawodowej i zaliczeniu kolejnych modułów kształcenia ustawicznego legitymacja może być co kilka lat uaktualniana o nowe informacje. Warto więc skorzystać z możliwości różnego rodzaju specjalistycznych szkoleń prowadzonych na wielu uczelniach technicznych.

00: Studia / Academic studies		Date / Date
A1	Inżynier / Bachelor	
A2	Magister inżynier / Master	
A3	Dr inż.	
01: Doświadczenie zawodowe / Professional Experience		
B1	Przedsiębiorstwo / Free Economy	
B2	Służba publiczna / Civil Service	
B3	Działalność gospodarcza / Self-employed	
02: Doświadczenie zawodowe / Further Education		Acct. / Number
C1	Szkolenie 2 zasadniczenia / Tutorial with Certificate of Attendance	
C2	Szkolenie zakończone egzaminem / Tutorial with Final Exam	
C3	Studia podyplomowe / Advanced Education with Certificate	

Wzór karty zawodowej inżyniera

Prof. dr hab. inż. Adam Barylski – kierownik Katedry Technologii Maszyn i Automatykacji Produkcji. Wydział Mechaniczny Politechniki Gdańskiej, ul. G. Narutowicza 11/12, 80-233 Gdańsk, e-mail: abarylsk@pg.gda.pl